

**የወላይታ ማህበረሰብ አቀፍ ፓርቲ (ወማኦፓ)
ፕሮግራም**

(በመሰራቻ አገላት የፀደቀ) ነሐሴ 15ቀን 2015 ዓ.ም

ማውጫ	ገፅ
መግቢያ	..4
ምዕራፍ አንድ.....	5
1. የፖለቲካ ፕሮግራም.....	5
1.1. የፖለቲካ ሥርዓቱ አደረጃጀት.....	5
1.2. አጠቃላይ የመንግሥት አደረጃጀት.....	5
1.3. የመንግሥት አደረጃጀት በፌዴራል ሰርአት.....	6
1.4. ሰዋዊ እና መንግሥታዊ መብቶች በወማኦፓ.....	7
ምዕራፍ ሁለት.....	7
2. መርሆች.....	7
2.1. የኢኮኖሚ ፓሊሲዎች.....	7
2.2. ዘላቂ ልማትና ብልፅግና.....	7
2.3. ማህበራዊ ፍትህ በወማኦፓ እይታ.....	7
2.4. ግብርና.....	7
2.5. ኢንዱስትሪ.....	8
2.6. መስረተ ልማት.....	8
2.7. የተላያዩ አገልግሎቶች.....	9
2.8. የተፈጥሮ ሀብትና መሬት.....	9
2.9. ፋይናንስና ባንክንግ.....	9
ምዕራፍ ሦስት.....	9
3. ማህበራዊ ፕሮግራም.....	9
3.1. ድህነት ማጥፋት.....	10
3.2. የሰው ሀይል.....	10
3.3. ትምህርት.....	10
3.4. የጤና አገልግሎት.....	11

3.5. ሴቶች.....	11
3.6. ወጣቶች.....	11
3.7. አካል ጉዳተኞች.....	11
3.8. ወላጅ አልባ ህፃናትና አዛውንቶች.....	12
3.9. ሰነድ ሕዝብ.....	12
3.10. ቅርሶችና ቢሄራዊ ፓርኮች.....	12
3.11. ሰፖርት፣ ኪነጥበብ፣ እርት ሳይንስና ቴክኖሎጂ.....	12
ምዕራፍ አራት.....	12
4. የውጭ ግንኙነትና የአካባቢ ሰላም ፕሮግራም.....	12
4.1. አጠቃላይ.....	13
4.2. የቀጠናው ሀገራት በተመለከተ.....	13
4.3. በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልደ ኢትዮጵያውያን.....	14
ምዕራፍ አምስት.....	15
5. ልዩ ልዩ ፕሮግራሞች.....	15
5.1. የሃገር መከላከያ ሰራዊት፣ ፖሊስና ድህንነት.....	15
5.2. ኢኮኖሚን በተመለከተ.....	15
5.3. ማህበራዊ ዋስትና.....	16

መግቢያ

ሀገራችን ኢትዮጵያ በተለያዩ አመታት የተለያዩ የአሰዳደር ሰርዓቶች ስትከተል የነበረች ሀገር ነበረች ። ባለፉት ሦስት አስርት አመታት ያልተማከለ የፌዴራል ሰርአት ከዚያ በፊት ባሉት አመታት ደግሞ የአምባገነት ና ማዕከላዊ መንግሥት ሰርአቶች ስለባ እንደ ነበረች የታሪክ ድርሳናት ይናገራሉ።

ከሰር መሰረቱ ባልተጠና የፌዴራል ሰርዓት የምትመራው ሀገራችን ከድህነት ፣ ርህብ ና እንገት መደፋት ልትላቀቅ አለመቻሏ ግልፅ ና ማያሻማ እውነት ነው። በተለያዩ ጊዜያት የሰዎች ሞት ፣ መፈናቀል፣ የክብረት ውድመት ፣ የሰብአዊ ና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ጥሰት፣ በነፃነት የመዘዋወር ና የመሰራት መብት ጥሰት፣ ዜጎች ከሁለንተናዊ እንድንት ይልቅ የራስን ብሔር የማኮፈስ ና ላሌውን ማኮፈስ ና ሌሎችንም ብዙ የመብት ጥሰቶችን አስተናግዳለች።

ወማኢ ገንደ አንድ ሀገራዊ ና ማህበረሰባዊ ፓርታነቱ ከላይ የተዘረዘሩት ችግሮች ለመፍታት የተለያዩ አቅጣጫዎችን ና ፖሊሲዎችን እንዲሁም አቅዶችን ያሰፈፅማል። የታቀዱ አቅዶች ና ፖሊሲዎች ለተዘረዘሩት ችግሮች የመፍትሄ አቅጣጫዎች እንደሚሆኑ ይታመናል።

በሀገራችን የተጠና የፌዴራል ሰርአት ና ማህበራዊ ፍትህን በማረጋገጥ እንዲሁም ሁሉን አቀፍ ዴሞክራሲ ሰርዓት መዘርጋት አስፈላጊ መሆኑን በማመን፣ ወማኢ ፕላንክ ፓርቲ ለመገንባት የተቻለውን ጥረት ያደርጋል። ይህን ማድረግ የሚቻለው በጠንካራ ድርጅታዊ አቅድ ና አፈፃፀም በመሆኑ ይህን ፕሮግራም በማንበብ ፓርቲያችንን እንዲቀላቀሉ ይገባል። በአባልነት ለመቀላቀል በእነዚህ ቁጥሮች በመደወል የበለጠ መረጃ ና የዕጩ አባልነት ፎርም ማግኘት ይቻላል።

ይህ ፕሮግራም አምስት ምዕራፍ ያሉት ሲሆን የመጀመሪያው ምዕራፍ የፓርቲውን የፖለቲካ ፕሮግራም በተለይም የፖለቲካ ና የፌዴራል ሥርዓቱን አደረጃጀት፣ የሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶችን አደረጃጀት ያመለክታል።

በሁለተኛና ሶስተኛ ምዕራፍ የኤኮኖሚና ማህበራዊ አቅጣጫዎች የተጠቆሙ ሲሆን በመጨረሻም በአራተኛና አምስተኛ ክፍል አገራችን በውጭ ግንኙነት እንዲሁም በውጭ ከሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልደ ኢትዮጵያውያን ጋር ወማኢ የሚኖረውን ምልክታ ያስቀመጣል።

በዚህ የፓርቲ ፕሮግራም ላይ የተቀመጡት አቅጣጫዎች በዝርዝር ምክንያታዊ ትንተና ላይ የተመሰረቱ መሆኑን ለማሰረገጥ በዋና ዋና ጉዳዮች ላይ ፓርቲው ያለውን አቋም የሚያብራሩ ዝርዝር የፖሊሲ ጽሁፎች በፓርቲው የፖሊሲ አጥኝ ቡድኖች ይዘጋጃሉ ። ዝርዝር መረጃዎች በወማኢ የቴሌግራም ቻናል *Spwsocietrical party of wolaita* እንዲሁም *spw1415@gmail.com* ያገኛሉ።

ምዕራፍ አንድ

1. የፖለቲካ ፕሮግራም

የወማኢፓ የፖለቲካ ፕሮግራም ፌዴራላዊ ሥርዓት መከተል ላይ ትኩረቱን ያደረገ ነው። ወማኢፓ የሕዝብን የሥልጣን ባለቤትነት በማረጋገጥ፤ ዜጎች ከማህበራዊነት እሳቤ የሚመነጩ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ፖሊሲዎች የሚከተል ፕሮግራም ከሚገኝ ድል ተጠቃሚ ይሆናሉ ብሎ ያምናል። ወማኢፓ ሕገ መንግሥት ማሻሻያ በማድረግ፤ ዜጎች ያለተፅእኖ ተሳትፎ ያደረጉበት፤ የመንግሥትን ተጠያቂነት የሚያረጋግጥ እንዲሆን ይሰራል። ከፍተኛው የመንግሥት ሃላፊነት በሕዝብ ቀጥታ ምርጫ የሚመረጥ ፕሬዝዳንታዊ ሥርዓት እንዲሆንም ይሰራል። ዝርዝር የፖለቲካ ምልክቶችን ከዚህ እንደሚከተለው ይሆናል።

1.1. የፖለቲካ ሥርዓቱ አደረጃጀት

1.1.1. የፖለቲካ ሰልጣን ምንጭ ከህዝብ ይሁንታ የሚገኝ መሆኑን በማመን በነፃ ፍትሐዊ ምርጫዎች ንቁ ተሳትፎ ለማድረግ አማራጮችን ለህዝብ ያቀርባል፤ ይህም የሕዝብ የሉዓላዊነት መገለጫ እንዲሆን እና ሥልጣን በሕዝብ ይሁንታ የሚገኝ መሆኑን ማረጋገጫ አድርጎ ይወሰደዋል።

1.1.2. ማንኛውም የፖለቲካ ጥያቄዎች በውይይት እና በዴሞክራሲያዊ ሰርዓት እንዲፈቱ ይደረጋል። እንደ አሰራሪነቱ ወሳኝ የሆኑ ጉዳዮች ወደ ህዝብ ውሣኔ እንዲሄዱ ሰርዓት በማበጀት የህዝብን ውሣኔ ተግባራዊ ይደረጋል።

1.1.3. ዜጎች ፖለቲካዊ፣ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ሌሎችንም መብቶቻቸውንና ጥቅሞቻቸውን ለማስከበር በጋራ የመደራጀት፣ ሃሳብን በነፃነት የመግለፅ መብታቸው ይከበራል፤

1.1.4. በኢትዮጵያ ሉአላዊ ግዛት ውስጥ የሚገኝ ማንኛውም የተፈጥሮ ሃብት የሃገሪቱ ዜጎች ሁሉ የጋራ ሃብት መሆኑን ወማኢፓ ያምናል።

1.1.5. 1.1.1. ወማኢፓ የሕገ መንግሥት ማሻሻያ መደረግ አለበት ብሎ ያምናል። ዜጎች በመላው ሃገሪቱ ያለምንም ገደብ መንቀሳቀስ መሰራትና መኖር፣ ሃብት ማካበት፣ በአካባቢያቸውም ሆነ በሃገሪቱ ፖለቲካዊና ማህበራዊ ጉዳዮች ላይ ያለምንም ገደብ መሳተፍ የሚችሉበትን ያልተሸራረፉ መብቶች ያስከብራል፤ የዜጎችን ህይወት ነጻነትና ንብረት መከላከል የሃገሪቱ መንግሥት ተቀዳሚና ፍጹማዊ ግዴታ መሆኑን ያምናል።

1.2. አጠቃላይ የመንግሥት አደረጃጀት

1.2.1. የመንግሥት አደረጃጀት ፌዴራላዊ ይሆናል። የፌዴራል መንግሥት ና ማህበረሰባዊ መስተዳድሮች ይኖራሉ። የማህበረሰባዊ መስተዳድሮች አወቃቀር በሚከተሉት መርሆዎች የተመሰረተ ይሆናል፤

1.2.1.1. የሕዝብ አስፋፈር ለአጠቃላይ አስተዳደራዊና ለልማት ሥራዎች አመቺነት፤

1.2.1.2. ሰነልቦናዊ ቁርኝት እና ታሪክ፤

1.2.1.3. ለብሔራዊ መግባባት አመቺ ሁኔታ መፍጠር፤ መሠረት ባደረገ ሁኔታ ይሆናል።

1.2.2. ፌዴራላዊ አወቃቀሩ እንዴ ተሰርቶ የሚያበቃለት ሳይሆን የተቀመጡትን መርሆዎችን ጠብቆ በህዝብ

ውሣኔ ከኢኮኖሚያዊ እና ፖለቲካዊ እድገታችን ጋር በመግባባት መንፈስ እየዳበረ የሚሄድ ይሆናል።

1.2.3. የፌዴራል መንግሥቱና በማህበረሰባዊ መስተዳድር የሚሾሙ የመንግሥት ባለሥልጣናት በሕግ የተወሰነ የየራሳቸው የሥልጣን ድርሻ ይኖራቸዋል። እንዲሁም በሌላው የውስጥ ጉዳይ እንዲያገባ ይደረጋል።

1.2.4. አማርኛ የፌዴራል መንግሥቱ የሥራ ቋንቋ ሆኖ ያገለግላል። ማህበረሰባዊ መስተዳድሮች የየራሳቸው የሥራ ቋንቋ ከአማርኛ በተጨማሪነት ሊኖራቸው ይችላሉ።

1.2.5. ማህበረሰባዊ መስተዳድሮች ዜጎች በፌዴራል ሰርዓት በቂ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ለማድረግ የፌዴራሉን የሥራ ቋንቋ በትምህርት ሥርዓት ውስጥ እንዲካተት ማድረግ ይኖርበታል።

1.2.6. የኢትዮጵያ ሠንደቅ ዓላማ አረንጓዴ፣ ቢጫ፣ ቀይ ና የኮከብ ምልክት ይሆናል። የመንግሥት ዓርማ የሚያሰፈልገው ከሆነ በሕዝብ ይሁኑ የሚወሰን ይሆናል። ማህበረሰባዊ መስተዳድሮች የራሳቸው ሰንደቅ አላማ አይኖራቸውም።

1.3. በህዝብ ውሳኔ በሚደረግ የሕገ-መንግሥት ማሻሻያ ሰርዓት መሰረት አድርጎ የሚከተሉት የፌዴራል ሰርዓቶች እንዲዘረጉ ይደረጋል፤

1.3.1. በዜጎች ቀጥተኛ ምርጫ በሚመረጠው ፕሬዚዳንት ስር የሚቋቋመው የህግ አሰፈጻሚው አካልና ህግ በሚያወጣ ምክር ቤት፣ ህግ በሚተረጉም ና ህግ የሚያሰፈፅም ሶስተኛው አካል መሃል ግልጽነት ያለው ህገ መንግሥታዊ የሰልጣን ክፍፍል እንዲኖር፣ እንዲሁም በሌላው ሰልጣን ጣልቃ እንዲያገባ ማድረግ፤

1.3.2. በዕጩ ፕሬዝዳንትነት የሚመረጥ ሰው የጠቅላላውን ምክር ቤት መራጭ 2/3 ድምፅ ማግኘት አለበት። በጠቅላላው ምክር ቤት 2/3 ኛ ከዚያ በላይ ያመጡ እጩ ፕሬዝዳንቶች በቀጥታ ህዝብ ውሳኔ ላይ ይሳተፋሉ። በህዝብ ውሳኔ የተመረጠ ሰው በተመረጠ በ48 ሰዓታት ውስጥ ቃለ ማህላ ፈፅሞ ወደ ሰራ መግባት ይኖርበታል።

1.3.3. ሕግ አውጪው አካል (ጠቅላላ ምክር ቤት) የሚኖር ሲሆን ሕግ የማውጣት ሰልጣን ያለው ጠቅላላ ምክር ቤት ይሆናል። የጠቅላላ ምክር ቤት አባላት በሕዝብ የተመረጡ ይሆናሉ። የፌዴራሽን ምክር ቤት ህግ በመተርጎም ና የመገምገም ድርሻ ይኖረዋል።

1.3.4. ሕገ መንግሥቱን የማሰፈፅም ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ይሆናል። ምክር ቤቶች ሕግን ማውጣት ና የመተርጎም ሰልጣን እንጂ ሕገ-መንግሥትን ወይም ሌሎች ሕጎችን የማሰፈፅም ሥልጣን አይኖራቸውም።

1.3.5. የመንግሥትን ሰራ አሰፈጻሚ አካላት እንዲመራ፣ ዜጎች በአንድ ሰው አንድ ድምጽ መርህ የሚመርጡት የሃገር መሪ እንዲኖር የሚያደርግ ፕሬዚዳንታዊ የአስተዳደር ሰርዓት ይሆናል፤ ፕሬዝዳንቱ የሚመረጠው ለአምስት ዓመት ሆኖ በተከታታይ ከሦስት ጊዜ በላይ ሊመረጥ አይችልም።

1.3.6. የአገሪቱ ፕሬዝዳንት በጠቅላላ ምክር ቤት ተሰማሚነት ጊዜያዊ ህጎችን ሊያፀድቅ ይችላል። የህጉ የጊዜ ገደብ በጠቅላላ ምክር ቤት ይወሰናል።

1.3.7. በአሰፈጻሚ አካል ውስጥ በፖለቲካ ሹመት የሚመደቡ ኃላፊዎች ተለይተው እንዲወሰኑ ይደረጋል። ማንኛውም የፌዴራል መንግሥት የፖለቲካ ሹመት ሥልጣን ኃላፊነት በፕሬዝዳንቱ አቅራቢነት በጠቅላላ ምክር ቤት ሲጸድቅ የሚወሰኑ ይሆናሉ። ሹመቱን የማጽደቅ ሰራ የኢንፎርሜሽን እጩ ብቃት በነጠላ በመመርመር ይከናወናል።

1.3.8. ከፖለቲካ ሹመቱ ውጭ በአሰፈጻሚው አካል ሥር የሚዋቀረው ሲቪል ሰርቪስ ከፖለቲካ ገለልተኛ በሆነ

መንገድ በችሎታ እና ብቃት ላይ ተመስርቶ በግልጽነትና በተጠያቂነት መንፈስ የተቀላጠፈ እገልግሎት መስጠት በሚችልበት ሁኔታ ይደራጃል።

1.3.9. ዜጎች የየአካባቢያቸውን የፍትህና የፖሊስ ሃላፊዎች በአካባቢ ህዝብ ውሳኔ እንዲሾሙና እንዲሸሩ ይደረጋል።

1.4. ሰዋዊና መንግሥታዊ መብቶች

ወማኢፓ በሕገ-መንግሥት እውቅና የተሰጣቸውን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል። አገራችን የፈረመቻቸውን የሰው ልጆችን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች የሚደነግጉ ሰምምነቶችን ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል። የአገራችንን ልዩ ሁኔታ ባገናዘበ የቡድን (የብሔረሰብ፣ የሀይማኖት፣ ወዘተ) መብቶች ከግለሰብ መብቶች ጋር ግጭት በማይፈጥረበት መልኩ ጥበቃ የሚደረግለት ሲሆን፤ በጥናት ላይ የተመሰረተ የቡድን ፍላጎታቸውን ለማዳበር እንዲችሉ ድጋፍ ይደረግላቸዋል። የሚዲያ ተቋማት እንዲሁም ሲቪል ማህበራት የዜጎችን ሰብዓዊና ዴሞክራሲያዊ መብት ለማዳበር በነፃነት እንዲደራጁ አስፈላጊውን ድጋፍ የሚያደረግ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

2. መርሆዎች

2.1. የኢኮኖሚ ፖሊሲያችን የሚቀዳበት ዋና መርህ፤ የእንደ ሀገር ዋና የልማት መሰረትና ሀብት ሕዝቧ ነው ብሎ ይነሳል። የልማት ግብም ሕዝቡ እያደር የተሻለ የኢኮኖሚ ሕይወት እንዲኖረው ማስቻል ነው። ስለዚህም የኢኮኖሚ ፖሊሲያችን ውጤታማነት የሚለካው ይህንን ያገራቱን ትልቅ ሀብት ባግባቡና ምርታማ በሆነ መንገድ መጠቀምን፤ የዜጎችን ሁለንተናዊ ነጻነትን ማሰፋትን (የፖለቲካ ነጻነት ብቻ ሳይሆን ዜጎች አምራች ዜጋ እንዲሆኑ የሚገድቡ ማናቸውንም እንቅፋቶች ማንሳትን)፤ የዜጎችን አፍላቂነትና ተነሳሽነትን የሚያበረታታ እንዲሆን ማገዝ፤ ማህበረሰቡ በመሰረታዊ ቁሳዊ ፍላጎት ማጣት ምክንያት መሰረታዊ ነጻነቱን እንዲያጣ ማስቻል ዋና ጥቅል መመሪያዎቹ ይሆናሉ።

2.2. ወማኢፓ ለዘላቂ ልማትና ብልጽግና ትኩረት በመስጠት የሕብረተሰቡን አጠቃላይ የኑሮ ደረጃና ማህበራዊ ሕይወት የሚያሻሽል፤ [በመንግሥትና በግል ኢኮኖሚ መሰከር ትብብርና መደጋገፍ ላይ የተመሰረተ በስርዓት የሚመራ ገበያ መር የኢኮኖሚ ፖሊሲ ይከተላል። የግሉ ዘርፍ የኢኮኖሚ ዋና እንቅስቃሴ ነው ብሎ ያምናል። ይሁን እንጂ ከፍተኛ የሥራ አጥነት ሲከሰት፣ የኢኮኖሚ መቆርቆዝ ሲያጋጥም፣ የዋጋ ግሽበት ሲመጣ፣ የመንግሥት የበጀት ጉድለት እና መሰል ችግሮች ሲከሰቱ መንግሥት በእውቀትና በጥናት ላይ የተመሰረተ ጊዜያዊና ዘላቂ ኢኮኖሚያዊ ማረጋገጫ እርምጃ ይወስዳል።(mixed economic system)

2.3. ወማኢፓ ከዚህም በተጨማሪ ማህበራዊ ፍትህ በሀገሩ እንዲሰፍን፤ በራሳቸው ሰነፍና ሳይሆን በገበያ ኢኮኖሚው ተገፍተው ሊድህነት የተዳረጉ ዜጎችን ለመታደግ ከሀገሪቱ አቅም ጋር የተናበቡ የኢኮኖሚ እርምጃዎችን ይወስዳል።

2.4. ግብርና

2.4.1. ግብርናን በተመለከተ አብዛኛው የሀገሪቱ ህዝብ ገበሬ በመሆኑና ግብርናም መተዳደሪያው በመሆኑ፣ ከግብርና ጋር ተያያዥነት ያላቸውን የግብርናውን የኢኮኖሚ ዘርፍ የሚያሳድጉና የገበሬውን ጥቅም የሚያሰጠብቁ፣ ከመሬት ባለቤትነት፣ ከግብር፣ ተውፊታዊና ዘመናዊ አስተራረስና ምርት የማሳደግ፣ ከምርት ማከማቻ፣ ከገበያ አቅርቦት፣ ከመሰረተ ልማት እድገት፣ ከአካባቢ ጥበቃ፣ ከምርቶች የእይነት ብዙሃንነት ከአምራቹና ከሃገራዊ የምግብ ዋስትና መረጋገጥ፣ ከግብርና ኢንዱስትሪ፣ ከንግድ፣ ከፋይናንስ፣

ከገል ካፒታል ተሳትፎና እንዲሁም ቴክኖሎጂን መሰረት አድርጎ ከአድገት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ፖሊሲዎች በማጥናት ተግባራዊ ያደርጋል፤ ሰፊ እርሻዎች እንዲሰፋፉ ልዩ ትኩረት ተሰጥቶ የሚሰራ ሲሆን፤ በከታ ገጠም ያሉ በአነስተኛ ማሣሪያ ያሉ አርሶ አደሮች በትብብር እንዲያለሙ ማበረታቻ ይሰጣቸዋል።

2.4.2. የእንስሳና የእሳ ሃብትን በተመለከተ ከግብርና ቀጥሎ የሃገሪቱ አብዛኛው አምራች ሃይል የተሰማራው በከብት እርባታ ላይ ነው። እሳ የሚያሰግሩ ቁጥራቸው ትንሽ ቢሆንም በሃገራችን በቀላሉ ለበርካታዎች የሰራ መሰክሩ የከፍተኛ ሃገራዊ ሃብት ምንጭ መሆኑን የሚችል ነው። ከነዚህ የኢኮኖሚ ዘርፎች ጋር ተያያዥነት ያላቸውን የእርብቶ አደሩኝ የዓሣ አሰጋሪውን ጥቅም የሚያሰጠብቁ ከመሬት፣ ከሃይቆችና ከወንዞች አጠቃቀም፣ ከተውፊታዊና ዘመናዊ ምርት የማሳደግ፣ ምርት አሰባሰብ፣ ከገበያ አቅርቦት፣ ከመሰረተ ልማት እድገት፣ ከአካባቢ ጥበቃ፣ ከምርቶች የአይነት ብዝሃነትና ጥራት፣ ከአምራቾች ከሃገራዊ የምግብ ዋስትና መረጋገጥ፣ ከግብርና እንዲሰትሪ፣ ከንግድና ከፋይናንስ እድገት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ፖሊሲዎች በማጥናት ተግባራዊ ያደርጋል።

2.5. እንዲሰትሪ ዘርፍ

2.5.1. የእንዲሰትሪ ዘርፍ አሁን በአገሪቱ ያለውን ከፍተኛ የወጣት ሀይል ወደ ሥራ ለማሰማራት የሚችል መሆኑን ከግንዛቤ በማሰገባት የሀገር ውስጥም ሆነ የውጭ ባለሀብቶች በዚህ ረገድ ለሚያደርጉት ተሳትፎ ከፍተኛ ድጋፍ የሚያደርግ ፖሊሲ ይኒድፋል።

2.5.2. ሰፊ የአምራች መሰረት ያለው፣ በአነስተኛና በመካከለኛ ደረጃ በሚገኙ እንዲሰትሪዎች አማካይነት ሃገራዊና አካባቢያዊ እንዲሁም አለማቀፋዊ ተፈላጊነት ያላቸውን ምርቶች በጥራት የሚያመርት፣ ቀጣይነት ያለው በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የሚደገፍ፣ ለጥናትና ምርምር፣ ለፈጠራና ለግኝት በቂ ካፒታል የሚያውል፣ በአካባቢያዊና በአለማቀፍ መድረኮች በምርት አይነትና ጥራት ተፎካካሪ መሆኑን የሚችል፣ ከገበሬውና ከግብርናው ዘርፍ ጋር በቅጡ የተሳሰረ፣ የአካባቢ ጥበቃን፣ የሰራተኛውን ጥቅምና ደህንነት የሚያስከብር፣ ለውጭ ባለሀብቶች ከሃገራዊ ጋር ተቀናጅተው የሚሰሩበትን አግባብ የሚያበረታታ፣ ለሃገራዊ ባለሀብቶች እንክብካቤ የሚያደርግ በጥናት ላይ የተመሰረተ የማቴሪያዎችን ፖሊሲ ቀርጾ ተግባራዊ ያደርጋል።

2.6. መሰረተ ልማት

2.6.1. መሰረተ ልማት በአጠቃላይ ኢኮኖሚውን አሳላጭና የሚያሳድግ ብቻ ሳይሆን ከፍተኛ የሰራ ፈጣሪ የኢኮኖሚ መሰክሪያ ነው። ማንኛውም የመሰረተ ልማት ስራ በሃገር ውስጥ ባለሀብቶችና ባለመያተኞች፣ በሃገር ውስጥ ሰራተኞች በሃገር ውስጥ በሚመረቱ የእቃ አቅርቦቶች የሚሰሩበትን አግባብ ማመቻቸት፣ እቅም መገንባት ማናቸውንም የተለያዩ አሰራሪ ድጋፎች በማድረግ በከፍተኛ ጥራትና ልቀት የሚፈጽም ይሆናል። የተለያዩ የሃገሪቱ አካባቢዎች ተመጣጣኝ የሆኑ የመሰረተ ልማት ሽፋን እንዲያገኙ፣ በመሰረተ ልማት መረብ እንዲተሳሰሩ የሚያደርግ በጥናት ላይ የተመሰረተ የመሰረተ ልማት ፖሊሲ ተግባራዊ ያደርጋል።

2.6.2. ትራንስፖርት፣ ኮምዩኒኬሽን፣ የወሃና ፍሳሽ እንዲሁም የኤሌክትሪክ አገልግሎቶች ከህዝቡ ገቢ ጋር ተመጣጣኝ የሆኑ በብዙሃን ማጓጓዣ ላይ የተመሰረተ የባቡሮችና የአውቶቡሶች አገልግሎቶች ማሰፋፋትና ማዘመን፣ ከኤሌትሪክ ማመንጫት እድገት ጋር ተያይዞ የሃገሪቱን የተለያዩ የአስተዳደር አካባቢዎችና ከተሞች በኤሌትሪክ ጉልበት በሚሰሩ ከተማና የአስተዳደር አካባቢ አቋራጭ የባቡር መጓጓዣዎች ማሰተሳሰር፣ አካባቢኝ አየርን የሚበክሉ ማናቸውንም አይነት የመጓጓዣ ዘዴዎችን የሚቀንስ የትራንስፖርት ፖሊሲ መከተል።

2.7. የአገልግሎት

2.7.1. የቱሪዝምና የሆቴል እንዲሰራውን ጨምሮ ሌሎችንም በሃገራችን ያሉ የአገልግሎት ዘርፎችን በአንድ ሰንደምራቸው በርካታ ባለሀብቶች ከከፍተኛ እስከ ዝቅተኛ ደረጃ የሚሳተፉባቸውና የበርካታ የሃገሪቱ ዜጎች የሰራ ምንጭ ናቸው። በአገልግሎት ዘርፉ የተሰማሩት ሰራተኞች ቁጥር ከፋብሪካ ሰራተኞች ቁጥር እጅግ ይልቃል። በዘርፉ ጥራትና ልቀት ላይ የተመሰረቱ ለደንበኞቻቸው አስተማማኝ አገልግሎቶች የሚያቀርቡ ድርጅቶች እንዲሰፋፉ ማድረግ፤

2.7.2. ኢትዮጵያ በቱሪዝም ዘርፍ በዓለም አቀፍ ደረጃ ልዩ ቦታ እንዲኖራት የሚያስችል፣ አገሪቱ ያላትን ቅርሶችና የተፈጥሮ ሀብት በተገቢው በማስተዋወቅ፣ እንዲሁም በኮንፈረንስ ቱሪዝም ልታገኝ የምትችለውን ጥቅም ባገናዘበ መልኩ ባለሀብቶች ተሳትፎ እንዲያደርጉ ምቹ ሁኔታዎችን መፍጠር።

2.7.3. የቱሪዝም መዳረሻ ሰፍራዎች ተለይተው በቂ የመሰረተ ልማትና ምቹ መስተንግዶ እንዲኖራቸው በማድረግ የቱሪስቶችን የቆይታ ጊዜ ለማራዘም የተቀናጀ ስራ ይሰራል።

2.8. የተፈጥሮ ሀብትና መሬት

በኢትዮጵያ የግዛት ክልል የሚገኝ ማንኛውም የተፈጥሮ ሀብት የሁሉም ዜጎች የጋራ ሀብት መሆኑን ፓርቲያችን ያምናል። አሁን ያለው የመሬት ፖሊሲ ለኢኮኖሚ እድገት ያለውን እንቅፋት በመረዳት የተለያዩ ዓይነት የመሬት አጠቃቀም እና ይዞታ እንዲኖር ያደርጋል። የመሬት ይዞታም በመንግሥት፣ በማሕበረሰብ ወይም በግል ሊሆን ይችላል።

2.8.1. ዜጎች መሬትን በግል ይዞታነት በባለቤትነት መያዝ፣ ማከራየት፣ መግዛት መሸጥና መለወጥ የሚችሉበት ምቹ ሁኔታ ይፈጠራል።

2.8.2. ወማኢፓ የአካባቢ ጥበቃን በሚመለከት የተለያዩ ፖሊሲዎችን ቀርቦ ተግባራዊ ይደረጋል።

2.9. የፋይናንስ እና የባንክ የአገልግሎት

2.9.1. ጥበቅ የሆነ ሞኒታሪንግ ፖሊሲ ተግባራዊ ማድረግ፣ ከአቅም በላይ መንጠራራትን፣ ከሃገሪቱ አመታዊ ገቢ የመክፈል አቅም ጋር ሲነጻጸር አደገኛ የሆነ፣ከውጭ ሃገርም ሆነ ከሃገር ውስጥ በመንግሥት የሚወሰድን የብድር ስርዓት የማይፈቅድ፣ የዋጋ ግሽበትን የሚቆጣጠር፣ የህዝብ ንብረት ብክነትን ለመቆጣጠር የሚያስችል የአካውንቲንግና የኢኮኖሚ መያተኞችን ሃላፊነትን ያገናዘበ ህጋዊ ጥበቃ የሚደረግለት ነፃና ገለልተኛ የፋይናንስና የባንክ ፖሊሲ ተግባራዊ ያደርጋል፤

2.9.2. ጥናት ላይ ተመስረቶ ተገቢውን ወለድ በመክፈል የገንዘብ ቁጠባን የሚያበረታታ፣ የቢዝነስ የንግድና የፕሮጀክቶችን አዋጭነት በመገምገም ለታሪ ሰራተኞች ብድር የሚያስጥ አሰራርን የሚያበረታታ፣ ባንኮች ከወለድ ነፃ አገልግሎት ሊሰጡ የሚችሉ መሆናቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የፋይናንስ ሴክተር በዘርፍ በሀይማኖት ተለይቶ እንዲይደራጅ ቁጥጥር ያደርጋል።

ምዕራፍ ሦስት

3. የማሕበራዊ ፕሮግራም

የወማኢፓ ማህበራዊ ፕሮግራም ዓላማ፣ በተለያዩ የተበላሻ የመንግሥት ፖሊሲ በመገፋት ከኢኮኖሚ እና ፖለቲካዊ ተሳትፎ እንዲርቁ የተደረጉ ብቻ ሳይሆን በዚሁ መነሻ ለከፍተኛ ማህበራዊ ቀውስ የተዳረጉ ዜጎችን በስርዓቱ ውስጥ ለማካተት የሚያስችል ሥርዓት መዘርጋት ነው። የወማኢፓ ፕሮግራም በምንም መልኩ ሥራ ጠልነት እና ድጋፍ ጠባቂነትን አያበረታታም ።

3.1. ድህነት ማጥፋት

3.1.1. ወማእፓ ድህነት ዝምብሎ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ችግር ብቻ ሳይሆን የሰውን ልጅ ነጻነት የሚገድብ፤ እንደፖለቲካ ማህበረሰብ በሰላም ለመኖር የማያስችለን ችግር መሆኑን ተገንዝቦ ድህነትን ከምድራችን ለማጥፋት ቅድሚያ ሰጥቶ ይንቀሳቀሳል።

3.1.2. ወማእፓ ድህነት የመንግሥት ፖሊሲ ድክመት ውጤትና በጥሩ ሁኔታ ቁጥጥር ያልተደረገበት ልቅ የገበያ ኢኮኖሚ ድክመት ውጤት መሆኑን ይገነዘባል። በመሆኑም ሥርዓቱ እነኝህን ድክመቶች ተገንዝቦ ድህነትን ከሀገራችን ለማጥፋት መወሰድ ያለባቸውን ዝርዝር የፖሊሲና ያሰራር አቅጣጫዎች በጥናት ላይ በመመርኮዝ ተግባራዊ ያደርጋል።

3.2. የሰው ሀይል ፍልሰትና ሰደት

ዜጎች ሀገራቸውን ለቀው ለሰደት የሚነሳሱት በሀገር ውስጥ በሚኖር የኢኮኖሚ አማራጭ እጦት፤ በሰልጣን ላይ የወጡ ኃይሎች ለደጋፊዎቻቸው ወይም ለጥቅም ተጋሪዎቻቸው በሚያደርጉት አድሎአዊ አሰራር እንዲሁም በነፃነት ተዘዋውሮ ለመሰራት በተለያዩ መንገድ በሚደረጉ ፖለቲካዊ ገደቦች ናቸው። ዜጎች በአማራጭ የሰራ ፍለጋ ከዓለም አቀፍ ማህበረሰብ ጋር ተወዳድረው መሰራታቸው ችግር እንዳልሆነ ሁሉ፤ በዝቅተኛ ሰራ ለመሰማራት ሀገር ለቆ ፍልሰትና ሰደት የሚያስቆጭ እውነት ነው። ይህ እንዲሁም ዝርዝር ፖሊሲዎች ተቀርፀው ተግባራዊ ይደረጋሉ። ዜጎች የፖለቲካ አመለካከታቸውን መሠረት በማድረግ ከአምራችነት የሚገለልበት ሰርዓት እንዲያኖር ያደርጋል። በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልደ ኢትዮጵያውያን በሁሉም መስክ ተገቢውን ተሳትፎ የሚያደርጉበት ሥርዓት ይበጃል።

3.3. ትምህርት

3.3.1. ትምህርት ለአገር እድገት ወሳኝ ግብዓት መሆኑን ወማእፓ ይገነዘባል። ተተኪው ትውልድ በእውቀት ላይ መሰረት ያደረገ ዓለም አቀፋዊ ተወዳደሪነት እንዲኖረው የመንግሥት ድጋፍ ያስፈልጋል ብሎ ያምናል። የትምህርት ፖሊሲዎችን ሁሉም ልጆች የመማር መብት እና ወላጆች የማሰተማር ግዴታ እንዳለባቸው ከግንዛቤ የሚወሰድ ነው። ዜጎች የሀገሪቱ አቅም በፈቀደ መጠን ያለምንም ኤኮኖሚያዊ ጫና ይልቁንም በሚያገኙት ዕውቀት ለሀገር የሚጨምሩትን እሴት ከግምት በማስገባት ይቀረፃል። የትምህርት ጥራት በማንኛውም ሁኔታ ሊደርደር አይቀርብም። በመንግሥት የሚሰጥ ትምህርት ጥራት ክፉኛ መዳከም ውጤቱ በሀገር ላይ የሚያመጣው ችግር ከልቀት ጋር የተያያዘ ብቻ ሳይሆን ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው የማህበረሰባችን አካላት ከትውልድ ትውልድ ህይወታቸውን እንዲያሻሽሉ የሚያቅብ፤ በድህና በሀብታም መሀከል ያለውን ልዩነት ከትውልድ ትውልድ እያጣዘ የሚሄድ አደገኛና ጸረ እኩልነት የሆነ ማህበራዊ ደዌ መሆኑን ይረዳል።

3.3.2. መደበኛ ያልሆኑ የጎልማሶች ትምህርትን በማሰፋፋት ትምህርት ሳያገኙ ያለፋቸው ዜጎች በኑሯቸው ስኬታማ እንዲሆኑ፤ ምርታማነታቸው እንዲጨምር ልዩ ፕሮግራሞች ይዘረጋሉ።

3.3.3. ቅደመ መደበኛ ትምህርት/መዋለ ሕፃናት በሁሉም አገሪቱ ክፍል እንዲሰፋፋ ዝርዝር ፖሊሲዎች ይዘጋጃሉ፤ በግለሰብ ደረጃ የተከፈቱ ትምህርት ቤቶች በማህበረ እንዲደራጁ እና የክፍያ መጠናቸው ዝቅተኛ ገቢ ያላቸውን የህብረተሰብ ክፍሎችን ባገናዘበ መልኩ እንዲሆን ፖሊሲዎች ይዘጋጃሉ።

3.3.4. የትምህርት ጥራትን ለማስጠበቅ እንዲቻል በየደረጃው በመንግሥት በነፃ ከሚሰጥ ትምህርት በተጨማሪ አቅምን ያገናዘበ የወጪ መጋራት ተግባራዊ ይሆናል፤ ተመራቂዎች ወጪያቸውን ከምረቃ በኋላ በሚሰጡት ማህበራዊ አገልግሎት የሚሸፈንበት ሥርዓት ይበጃል፤

3.3.5. ለትምህርት ጥራት መጠበቅ የመምህራን ጉዳይ ወሳኝ በመሆኑ፤ የመምህራንን የአስተማሪነት ክብር በችሎታቸው፤ በስነምግባራቸው፤ በሰልጠና እና በተሻለ ኑሯቸው እንዲታደስ በማድረግ በተማሪዎቻቸው ላይ ማሳደር የሚችሉትን በጎ ተጽእኖ ማሳደግና ሌሎችንም ነጥቦች ያካተተ ዝርዝር ፖሊሲ በማውጣት ተግባራዊ ያደርጋል።

3.4. የጤና አገልግሎት

3.4.1. ጤናው የተጠበቀ ዜጋ ለልማት የሚያደርገው አስተዋጽኦ እጅግ ከፍተኛ መሆኑን ከግንዛቤ በማስገባት፤ ዜጎች በሁሉም ደረጃ የጤና አገልግሎት እንዲያገኙ ማድረግ ያስፈልጋል። እናቶችና ሕፃናት የሚፈልጉትን የጤና እንክብካቤ ሁሉ በአካባቢያቸው እንዲያገኙ ግድ ነው። ወጪ ቆጣቢ ተደራሽ የጤና አገልግሎት ለሁሉም ዜጋ ለማድረስ መንግሥት ኃላፊነቱን መወጣት አለበት በሚል መሰረት ዝርዝር የጤና ፖሊሲዎችን ያወጣል። ወጪ መጋራት ለአገልግሎት ጥራት ወሳኝ መሆኑን በመገንዘብ ዝርዝር ሁሉአቀፍ የጤና አገልግሎት የሚመለከቱ ፖሊሲዎችን ይፋ ያደርጋል።

3.4.2. ዜጎች በቀላሉና በርካሽ መድኃኒት ለሚገኝላቸው በሽታዎች በየቤታቸውና በየቀበሌያቸው ሲሰቃዩ ውለው የሚያደርጉበትን የሰቃይ ዘመን የሚያሰቆም ለበሽተኞች በፍጥነት መድረስ የሚችል የመጀመሪያ ደረጃ የህክምና እርዳታ ማሰፋፋት፤

3.4.3. የጤና አገልግሎት ለማሰፋፋት እና ለሁሉም ተዳራሽ እንዲሆን ለማድረግ በሚደረገው ጥረት የግል ባለሀብቶች ደረጃውን የጠበቀ አገልግሎት እንዲሰጡ አስፈላጊው የፖሊሲ ድጋፍ ይደረግላቸዋል። በተለይ በሕክምና ጥራት ደካማነት ምክንያት የሀገሪቱ ባለሀብቶችና የተሻለ የኢኮኖሚ ይዘታ ላይ የሚገኙ ዜጎች ለህክምና ውጭ ሀገር እየሄዱ የሚያጠፉትን የውጭ ምንዛሪ ለማሰቆም ከፍተኛ ጥራት ያላቸው ዘመናዊ ሆስፒታሎች እንዲያደራጁ ማበረታታት።

3.5. ሴቶች

ወማኢ ሴቶችን ያገለለ ማንኛውም ዓይነት ፖሊሲ የለውም። በተለይ የሴቶች በፖለቲካው መሰክ መሳተፍ የራሳቸውን ጉዳይ በጥልቅ ያገናከብ ፖሊሲ ለመቅረፅ ፋይዳው የጎላ እንደሚሆን ያምናል። ትምህርት ለአኩል ተሳትፎ ወሳኝ መሣሪያ በመሆኑ ሴት ልጆች ከትምህርት ገቢታ የሚያሰቀሩ ማንቆዎችን በማስወገድ ዘላቂ የሆነ የሴቶች ተሳትፎን ለማረጋገጥ ይሰራል። ሴቶች አሁን ያለው የፖለቲካ ምህዳር የፈጠረው አፈና ሲነሣ ሙሉ ሀይላቸውን ሊጠቀሙ የሚችሉበት ዕድል እንደሚፈጠር ወማኢ ያምናል።

3.6. ወጣቶች

በሀገራችን የሚታየው የወጣት ሰራ አጥነት በግልፅ የሚያመለክተው፤ አገሪቱ ያላትን ወሳኝ የአድገት ምንጭ በአግባቡ መጠቀም አለመቻሏን ነው። ይህን እምቅ የአድገት ምንጭ የሆነውን የወጣት ሀይል አሟጦ ለመጠቀም እንዲችል፤ ይልቁንም ወጣቱን ከወላጆቹ ጋር በተጣበበ የግብርና መሬት ላይ የሚያደርገውን የመሬት ቅርምት በማላቀቅ ከግብርና ውጭ ባሉ የሰራ እድሎች ተሳታፊ ለማድረግ የተቀናጀ የልማት ስትራቴጂዎች ይቀረፃሉ።

3.7. አካል ጉዳተኞች

በሀገራችን ቁጥራቸው ከፍተኛ የሆነ የተለያየ የአካል ጉዳት ያላቸው ፤ነገር ግን በአገር ዕድገት ላይ ከፍተኛ ተሳትፎ ማድረግ የሚችሉ ዜጎች ይኖራሉ። አካል ጉዳተኞችን ከግምት ውስጥ ያስገባ የመሰረተ ልማት ግንባታዎች ያለመኖር፤ አድሎዎዊ የሰራ ቅጥርና ምደባ፤አስፈላጊው የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች አለመኖር፤ ወዘተ፤ ኑሮዎቻቸውን አስቸጋሪ ያደረገው መሆኑን ወማኢ ይገነዘባል። ይህን አስቸጋሪ ሁኔታ ለመለወጥ የሚያስችል ዝርዝር ፖሊሲ ወጥቶ ተግባራዊ ይደረጋል።

3.8. አረጋውያንና ወላጆቻቸውን ያጡ ህጻናት ተንከባካቢ የሌላቸው አረጋውያን እንዲሁም ወላጅ ያጡ ህጻናትን መንከባከብ ለበጎ ምግባር በሚዘጋጁ ዜጎች ብቻ የሚተው ባለመሆኑ አስፈላጊው ድጋፍና እንክብካቤ እንዲያገኙ የሚያስችል ሰርዓት ይዘረጋል። በማንኛውም ሁኔታ ህጻናትን ለልመና ተግባር ማዋል እንዲቀር የሚያደርግ ፖሊሲ ተቀርቦ ተግባራዊ ይደረጋል።

3.9. ሰነድ ሕዝብ

የተመጣጠነ የህዝብ እድገት ለዘላቂ ልማት ወሳኝ መሆኑን በመገንዘብ ሀገሪቱ የምታስመዘግበውን እድገት በማይፃረር መልኩ፣ የሰነድ ሕዝብ ፖሊሲ ተቀርቦ ተግባራዊ ይደረጋል። የህዝብ ቆጣሪ ውጤቶች ከምንም ዓይነት የፖለቲካ ጣልቃ ገብነት ነፃ በሆነ መንገድ እንዲከናወን እና ውጤቱም ለሰብዓዊ ልማት ብቻ የሚውል ይሆናል።

3.10. ቅርሶችና ብሄራዊ ፓርኮች

ወማኢ ሀገራችን ኢትዮጵያ ያሏትን የቱሪስት እምቅ ሀብት ለመጠቀም እና የዓለም ዋነኛ የቱሪስት መዳረሻ ለማድረግ የሚያስችል ዝርዝር ፖሊሲዎችን ይቀርፃል። የህብረተሰቡን ተጠቃሚነት የሚያረጋግጥ የፓርኮች ልማት ይካሄዳል። ለቅርሶች የሚደረገው ጥበቃ ዘመናዊ እንዲሆን የሚያስችል ሰርዓት ይዘረጋል።

3.11. ሰፖርት፣ ኪነጥበብ፣ አርት ሳይንስና ቴክኖሎጂ

ወማኢ ሀገራችን ኪነጥበብ አርት፣ ሳይንስና ቴክኖሎጂ እንዲሁም ሰፖርት እንዲሰፋፋ በትምህርት ሥርዓቱ ውስጥ እንዲካተት ይደረጋል። ሳይንስና ቴክኖሎጂ፣ ኢኖቬሽን፣ አርት በሁሉም መስኮች ተገቢውን ሚና እንዲጫወት በሚያስችል መልኩ በትምህርት ቤት ትኩረት ተሰጥቶ የሚተገበር ሲሆን ግብርናን ለማዘመን፣ በማቴላክቸሪንግ የላቀ ውጤት ለማምጣት እና በማህበራዊ አገልግሎት በተለይ በጤና ዘርፍ አገራችንን ወደ ላቀ ደረጃ ለማሸጋገር በሚችል መልኩ ትኩረት ተሰጥቶ ይሰራል። በዚህ ፕሮግራም ስር የተጠቀሱትን አጠቃላይ መንፈስ መሰረት ያደረገ ዝርዝር ፖሊሲ በሁሉም ዘርፎች ይዘጋጃል። ህዝቡም እንዲያውቀው በተለያዩ መድረኮች እንዲቀርቡ ይደረጋል።

ምዕራፍ አራት

4. የውጭ ግንኙነትና የአካባቢ ሰላም ፕሮግራም

ወማኢ የኢትዮጵያ መሰረታዊ የደህንነትና የጥቅም አደጋዎች የሚመነጩት ከውጭ ይልቅ በውስጥ በተሸከሞናቸው በሁሉም ዘርፎች ከሚታዩ ችግሮች ጋር የተሳሰሩ መሆናቸውን የተረዳ፣ እነዚህ ችግሮች በአለም አቀፍ መድረክ መጫወት ይገባት የነበረውን ትልቅ ሚና ያቀጩት መሆኑን የተገነዘበ፣ እነዚህን ችግሮችን በማባባስ ትልቅ አስተዋጽኦ ማድረግ የሚችሉ የጎረቤት ሃገሮች እንዲሁም የሚያውቅ፣ ከምንም በላይ ቅድሚያ ለኢትዮጵያ እና ለዜጎቿ ጥቅሞች የሰጠ፣ ኢትዮጵያ በፖለቲካ በኢኮኖሚና በማህበራዊ ዘርፎች ለገጠሟት ውስብስ ችግሮችና ለምትገኝበት አሳሳቢ ሁኔታ መፍትሄ በመስጠት እገዛ ማድረግ የሚችልና በሂደትም ሃገሪቱ በአካባቢዋ ይሁን በአፍሪካ ከዛም አልፎ በአለም መድረኮች ተደማጭነት የሚያሰጣት፣ በሂደትም ከፍተኛ የእድገትና የሰልጣኔ ማማላይ እንድትቀመጥ የሚረዳ፣ የውጭ ጉዳይ ፖሊሲ ይኖረናል። በዚህ መነሻ፤

4.1. አጠቃላይ

4.1.1. በከፍተኛ ጥንቃቄና ጥናት ላይ በመመስረት ሃገራችን ጥቅሟን ደህንነቷን የበለጠ ማስከበር ያስችላሉ ብላ ከምታምናቸው የአለም ሃገራት ጋር የጠበቀ ግንኙነት ትመሰርታለች፤ በተመሳሳይም መሰረታዊ ጥቅሟን ሊጸረሩ የሚችሉትን በጥናት በመለየት ራሷን በሁሉም መልኩ ለመከላከል የሚያስችል ዝግጅት ታደርጋለች፤

4.1.2. ለሰው ልጆች ሰላም፣ መብት መከበር፣ የእካባቢ ጥበቃና ሌሎችንም በጎ አስተዋፅኦ ለአለማችን ከሚያበረክቱ ተቋማትና ድርጅቶች ጋር በቅርበት ትሰራለች፤ ተልእኳቸውም እንዲሳካ የምትችለውን ድጋፍ ታደርጋለች፤

4.1.3. ማንኛውንም ሃገራችን የፈረመቻቸውን አለምቀፍ ድንጋጌዎችና ህጎች ታከብራለች፤ ጥቅሟን ለማስከበር የምትወስዳቸው ማናቸውም እርምጃዎች በእነዚህ ህጎችና ድንጋጌዎች ማእቀፍ ውስጥ እየተፈጸሙ መሆኑን እያረጋገጠች ተግባራዊ ታደርጋለች፤

4.1.4. የአለምን ሰላምና ደህንነት የሰው ልጆችን ነጻነት ለመግፈፍ በአለም ላይ ሽብርና ሁካታ ለመፍጠር የሚፈልጉ ሃይሎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር አለም አቀፍ ማህበረሰቡ በጋራ የሚያደርገውን ጥረት በተቻላት እቅም ትደግፋለች፤

4.1.5. ሀገራችን ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች እና መንግስታት ጋር የምታደርገው ግንኙነት የራሷን ደህንነትና ጥቅም ለማሰቀደም ቅድሚያ እየሰጠች በረጅም ጊዜ በጋራ ጥቅም፣ በአኩልነት፣ በመከባበር እና በእርስ በእርስ የውስጥ ጉዳዮች ጣልቃ ባለመግባት መርሆች ላይ የተመሰረተ ይሆናል፤

4.2. የቀጠናው ሃገሮችን በተመለከተ

4.2.1. ወማኢ፣ ከቀጠናው አጋራት ጋር የሚኖረን ግንኙነት በጋራ ተጠቃሚነት ላይ የተመሰረተ እንዲሆን፣ ከጥርጣሬና ካልላሰፈላጊ ውድድር ነፃ ሆኖ በጋራ መልማትና የቀጠናውን ሰላምን ማረጋገጥ ላይ ያተኮረ እንዲሆን ይሰራል።

4.2.2. የውጭ ግንኙነት ፖሊሲያችን በእካባቢያችን እየተደቀቁብን ያሉትን ሰጋቶች በሚገባ የተገነዘበ፣ ከዚሁ እንጻርም የአገራችንን የረጅም ጊዜ ጥቅምን በሚገባ ለማሰጠበቅ የሚያስችል ይሆናል።

4.2.3. ከዓለም አቀፍ ሕግጋትና ከታሪክ እንጻር አገራችን ራስዋ ባለቤት ሆና የምታስተዳድረው (sovereign ownership) የባህር በር እና መተላለፍያ (ኮሪዶር) የማግኘት መብት ሊኖረን እንደሚገባ ወማኢ፣ ያምናል። ከእካባቢያችን እና ከሃገራችን ልዩ ሁኔታ እንጻር ሲታይ ደግሞ ይህን መብት የማስከበር ጉዳይ የኢኮኖሚ እድገት ብቻ ሳይሆን የሃገር ደህንነት እና የሃገር ህልውና ጉዳይ ነው ብሎ ያምናል። ይህን በሠላማዊ፣ ህጋዊና እና ዲፕሎማሲያዊ መሰመር ብቻ ተግባራዊ ለማድረግ ይሰራል።

4.2.4. ከቀጠናው ሃገራት ጋር የሚደረግ ግንኙነት የሚመራው ከሌሎች ሃገሮች ጋር በሚደረጉ መሰረታዊ መርሆች ሲሆን፣ ከዚህ በተጨማሪ ግን የቀጠናው ሃገሮች በራሳቸውም ይሁን የሌሎች ሃይሎች መሳሪያ በመሆን በሃገራችን ላይ ቀጥተኛ ተጽእኖ አሳዳሪ መሆን ስለሚችሉ በሚገባ የታሰበበት በጥናትና ምርምር ላይ የተደገፈ በጥንቃቄ የሚያዘጋጅ ይቀረጻል፤

4.2.5. ከቀጠናው ሃገሮች ጋር የሚኖር ግንኙነት የየሃገራቱን ማንነትና ምንነት በሚገባ ያጠና፣ በቀላሉ ለጋራ ጥቅም መቆም የሚችሉትን፣ ለጋራ ጥቅም በጋራ ለመሰራት የተለያዩ ችግሮች ያለባቸውን ሃገራት በመለየት ለእያንዳንዳቸው የሚሆን ስትራቴጂ የነደፈ ፖሊሲ ተግባራዊ ይደርጋል፤

4.2.6. በእካባቢው መልካም ጉርብትናን በመፍጠርና በማቀራረብ በሁሉም ሃገራት የነበሩ የፖለቲካ ስርአቶች

የፈጠሩትን የቁርሾ፣ የመጠራጠር ሰሜት በማጥፋት፣ ለመልካም ጉርብትናው ዋስትና መሆን የሚችሉ የፖለቲካ የማህበራዊና የኢኮኖሚ እሴቶች የሚጋሩ በነዚህ እሴቶች ዙሪያ ሃገራችንና ህዝቦቿውን በሁሉም መንገድ የሚያስተሳሰሩ፣ ከጋራ ኢኮኖሚ ግንባታ እስከ ጋር መከላከያ ለማቆም የሚዘልቅ የጋራ ጥቅም ማስከበሪያ ስትራቴጂ ነድጮ እስከ መንቀሳቀስ የሚወሰድ ሩቅ አላሚ ፖሊሲ እንዲቀረጽና በሰራ ላይ እንዲውል ይደርጋል።

4.3. በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልደ ኢትዮጵያውያን በተለምዶ የኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ተብሎ የሚጠራው፣ ከኢትዮጵያ ውጭ በሌላው አለም ተበትኖ የሚኖረው በአንድ ወቅት ምንጩ ኢትዮጵያ የሆነው ሁሉ በዚህ ፕሮግራም ትውልደ ኢትዮጵያ ተብሎ የሚጠራው ነው። ከሃገሩ የወጣበት ምክንያት የፈለገው ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚያዊና ሌላም ይሁን፣ በፈለገው የተለያዩ ማህበረሰቦች፣ ቋንቋን ሃይማኖትን የመያዝ ዘርፍ፣ ወዘተ ላይቶ በተከፋፋፈለ ሁኔታ በውጭ ሃገራት እየተሰባሰብ ወይም ተበትኖ ይኑር፣ በአንድ ወቅት ምንጩ ኢትዮጵያ እስከሆነ ድረስ የአገራችንን ችግር ለማቃለልና ወደ ተሻላ ሁኔታ ላይ ለማድረስ በሚደረገው ጥረት ሁለንተናዊ ተሳትፎ ለማድረግ ትልቅ ሀይል ነው ብሎ ወማኢ ምናል። የፖለቲካ ፍልሰፍናውን ማህበራዊ ፍትህ አድርጎ የሚንቀሳቀስ ኢትዮጵያዊ ፓርቲ፣ የፓርቲውን ፕሮግራም በሚገባ ለማሰፈጸም ዝግጁ የሆነ ፓርቲ በአገር ውስጥ ከተፈጠረ፣ በውጭ የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልደ ኢትዮጵያውያን ትልቅ ድጋፍ ሊሰጥ የሚችሉ በመሆናቸው ተገቢው ትኩረት ሊሰጣቸው እና ግልፅ ፖሊሲ ሊወጣላቸው እንደሚገባ ምናል። ወማኢ፣ ትውልደ ኢትዮጵያውያንን የሚመለከት ግልፅ ፖሊሲ አውጥቶ ይንቀሳቀሳል። በውጭ ያሉ ኢትዮጵያውያን ና ትውልደ ኢትዮጵያውያን ፣ ኢትዮጵያን ዴሞክራሲያዊና የበለጸገች ሃገር ለማድረግ በብዙ ዘርፎች ወሳኝ ሚና መጫወት እንደሚችሉ ስለሚያውቅ ነው። ትውልደ ኢትዮጵያውያን በአብዛኛው እንደሚታሰበው ተንደላቀው እና በምችት የሚኖሩ አድርጎ መሳል ስህተት ነው። እጅግ ብዙ ትውልደ ኢትዮጵያውያን በአስከፊ ሁኔታ በሰው አገር እንደሚኖሩ ይታወቃል። አብዛኞቹ የሚኖሩት ዴሞክራሲ በዳበረባቸው ሃገሮች ነው። በነዚህ ሃገሮች በመኖር ብቻ ስብአዊ መብት፣ የሚድያና የግለሰቦች ነጻነት፣ የህግ የበላይነትና የፍትህ ሚዛናዊነትን ለመረዳት፣ በዚህ መንገድ በሰለጠነ ሁኔታ፣ የተረጋጋና የበለጸገ ሃገር ፈጥረው በሚኖሩ ሕዝቦች እንዲቀኑ ተደርጓል። ምንው ኢትዮጵያም እንዲህ የሞላላት ሃገር ብትሆን ብሎ የማይቀና ትውልደ ኢትዮጵያዊ አይኖርም። ይህ ማለት የተሳትፎው ጉዳይ ቢለያይም በውጭ የሚኖሩ ትውልደ ኢትዮጵያውያን ሃገራችን ነጻነት፣ ፍትህ፣ ዴሞክራሲ የሰፈነበት ሃገር እንድትሆን እስካሁን ያደረጉት ትግልና የክፈሉት መስዋእትነት ወደፊትም የሚኖራቸው አስተዋጽኦ ቀላል አይሆንም። ስለዚህ በሚኖሩበት አገራት ያካበቱትን ልምድ፣ እውቀትና ሀብት ከአገራቸው ጋር እንዲያስተሳሰሩ፣ ድጋፋችን ለሚሾ በችግር ላይ ላሉትም ተስፋ የሚሰጥና የሚደግፍ፣ ሁሉን አቀፍ የሆነ ምቹ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ ተሳትፎ ሊያደርጉ የሚችሉበት ፖሊሲ ወማኢ አዘጋጅቶ ተግባራዊ ያደርጋል። ፖሊሲው በሁሉም ደረጃ ግብዓት እንዲያገኝ ጥልቅ ውይይት ይደረግበታል።

ምዕራፍ አምስት

5. ልዩ ልዩ ፕሮግራሞች

5.1. የሃገር መከላከያ ሰራዊት፣ ፖሊስና ደህንነትን

5.1.1. የሃገሪቱ የፀጥታና ደህንነት ተቋማት በሙሉ፤ የሃገሪቱን ሕገ-መንግሥት ጠንቅቀው የሚያውቁ፣ ለህግ የበላይነትና ለዜጎች ሰዋዊና መንግስታዊ መብቶች መከበር በጽናት የሚቆሙ ከፍተኛ እውቀትና ብቃት ባላቸው መሪዎችና አባላት የተደራጁ ተደርገው ይገነባሉ፤

5.1.2. የአገራችን የመከላከያ፣ የደህንነት እና የፖሊስ ተቋማት የአገሪቱን ዜጎች እና ሉዓላዊነት ከማንኛውም ሰጋቶች ሽብርተኝነትን ጨምሮ ለመጠበቅ እንዲችሉ፤ የአካባቢያችን ጂኦ ፖለቲካዊ ሁኔታዎች እና የአገሪቱን አቅም ባገናዘበ መልኩ መያወጥ ጥራቱና ወቅታዊነቱ የተረጋገጠ ሥልጠና እና ድጋፍ ይደረግላቸዋል።

5.1.3. የመከላከያ፣ የደህንነት እና የፖሊስ ተቋማት መንግስት በተቀያየረ ቁጥር የማይቀያየሩ እንደተቋም ቋሚ ሆኖ የመቀጠል ዋስትና ይኖራቸው ዘንድ ከማንኛውም ፖለቲካዊ ፓርቲ ወገንተኝነት የራቁ ተቋማት እንዲሆኑ ይደረጋል፤

5.1.4. የመከላከያና የፖሊስ አባላት ከመደበኛ ወታደራዊ/ፖሊስ መያ ውጭ በተለያዩ መያዎች የሰለጠኑ፣ ግዴታዎች በሌላቸው ሰላማዊ ወቅቶች፣ ህዝብን በጤና፣ በደን ልማት፣ በሌሎች ማህበራዊና ኤኮኖሚያዊ አገልግሎት፣ በኢኮኖሚ ደራሽነት ሰራዎች ለማገልገል የሚያስችለው ብቃት ያለው ተቋም ተደርጎ ይደራጃል፤

5.1.5. የመከላከያ፣ የፖሊስና ደህንነት ተቋማት ለሁሉም የሃገሪቱ ዜጎች፣ የተለያዩ ቋንቋ ተናጋሪዎች፣ ባህል ተላባሾች የእምነት ባለቤቶች ተሳታፊነትን የሚያበረታታና የሚያደፋፍር ፖሊሲዎች ያለውና ፖሊሲዎቹን በተግባር የሚተገብር እውነተኛ ሃገራዊ ተቋም እንዲሆን ይደረጋል፤

5.2. ኢኮኖሚን በተመለከተ

5.2.1. ወማኦፓ ከሚከተለው የፖለቲካ ፍልስፍና ጋር የሚጣጣም ለዜጎች ኤኮኖሚያዊ ነፃነት እና ፍትሃዊ ተጠቃሚነት የሚያረጋግጥ የኤኮኖሚ ፕሮግራም እና ፖሊሲዎችን ይቀርባል። ወማኦፓ የመንግስት የኤኮኖሚ ጣልቃ ገብነት ሊኖር የሚችልባቸውን ዘርፎች በመለየት በግልፅ የሚያስቀምጥ ሲሆን በማንኛውም ሁኔታ ከዜጎች ጋር መንግስት ውድድር ውስጥ ሊገባ የሚችልበት እድል አይኖርም።

5.3. ማህበራዊ ዋስትና

የማህበራዊ ዋስትና ለዜጎች መሰጠት ለእኔ ሀገር ግዴታ መሆኑን በመረዳት፤ ዜጎች ይህን ለማድረግ የሚያስችል ተመጣጣኝ መዋጮ እንዲያደርጉ ይደረጋል። በፍላጎታቸው በሚያደርጉት መወጮ መሰረትም መብታቸው ሊከበርላቸው የሚችልበት ስርዓት ይደረጋል። ማህበራዊ ዋስትና የሚያስፈልጋቸውን ዜጎች ከኢኮኖሚ እድገት ደረጃ ጋር እየተገናዘበ ማስተካከያና ማሻሻያ ይደረግበታል። አሁን በሰራ ላይ ያለው በማህበራዊ ዋስትና ስም የገል ተቀጣሪ ሰራተኞች ገንዘብ እንዲያዋጡ፤ ነገር ግን በምንም መልኩ ተጠቃሚ የማይሆኑበት ስርዓት ግልፅነት ባለው አሰራር እና ዜጎችን በሚጠቅም መልኩ ይለውጣል። ዜጎች ሁሉ ወጥ የሆነ የማህበራዊ ዋስትና መለያ እንዲኖራቸው በማድረግ ተጠያቂነት ያለው የማህበራዊ ዋስትና ስርዓት ይደረጋል።

////